

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ
ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМ. П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

**Українська оперна спадщина
першої третини ХХ століття: композиторська
творчість
та виконавське втілення
(СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «ОПЕРНИЙ СПІВ»)
СПЕЦКУРС**

Ушаньової-Рудько Ірини Володимирівни

здобувачки ступеня доктора мистецтва

кафедри оперного співу

Науковий керівник:

доктор мистецтвознавства,

професор кафедри української музики

та музичної фольклористики

Савчук Ігор Борисович

Творчий керівник:

доцент кафедри

оперного співу, заслужена артистка України

Семененко Ірина Валентинівна

ПЛАН:

I. Поступ українського музичного мистецтва у першій третині XX століття.

II. Місце опери в українській музичній культурі першої третини XX століття.

III. Жіночі образи в українських операх 1920-х років.

IV. Список рекомендованої літератури.

I. Поступ українського музичного мистецтва у першій третині ХХ століття.

1. Зародження сецесійних тенденцій у музиці М. Лисенка
2. Вплив фольклору на творчість українських композиторів (М. Лисенко, М. Леонтович, К. Стеценко, Я. Степовий, О. Кошиць, Л. Ревуцький, В. Барвінський, М. Колесса)
3. Постромантичні тенденції у музиці українських композиторів (С. Людкевич, С. Борткевич, Н. Нижанківський)
4. Імпресіоністичний звукопис у композиціях В. Барвінського, К. Стеценка, М. Леонтовича, Л. Ревуцького, Б. Лятошинського
5. Риси символізму у творчості Ф. Якименка, Я. Степового
6. Відродження національного духовного канону у церковній музиці М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, О. Кошиця, Я. Яциневича
7. Неокласичні вектори української музики (М. Лисенко, В. Косенко, В. Барвінський, Л. Ревуцький)
8. Урбаністичні мотиви у творчості українських композиторів (П. Козицький, Ю. Мейтус, В. Задерацький)
9. Модерністичний світ музики Б. Лятошинського, М. Рославця
10. Різнострамованість розвитку музичного мистецтва у другому десятилітті ХХ століття.

II. Місце опери в українській музичній культурі першої третини ХХ століття.

1. Європейське оперне мистецтво у першій третині ХХ століття: огляд основних тенденцій
2. Передумови піднесення українського оперного мистецтва у 1920-х роках.

3. Роль М. Лисенка та української опери межі ХІХ – ХХ століть для становлення української оперної драматургії початку ХХ століття.
3. Жанрова палітра музично-драматичних мистецтва.
4. «Іфігенія в Тавриді» К. Стеценка – перша українська моноопера.
5. Історико-героїчний жанр на прикладі опер «Кармелюк», «Карпати» В. Костенка, «Кармелюк» В. Йориша, «Золотий обруч» Б. Лятошинського.
6. Б. Яновський – оперний композитор.
7. Вплив жанру думи на драматургію опери «Самійло Кішка» («Дума Чорноморська») Б. Яновського.
8. Сценічне втілення думи «Про Марусю Богуславку» в ораторії М. Вериківського.
9. Опера у тенетах соціально-політичного замовлення: «Вибух» Б. Яновського, «Розлом» В. Фемеліди, «Яблуневий полон» О. Чишка, «Іскри» І. Розентура.
10. Особливості музично-театрального життя. Легендарні творчі особистості початку ХХ століття: режисери, диригенти-постановники, співаки, художники, балетмейстери.

ІІІ. Жіночі образи в українських операх 1920-х років.

1. Жіночі образи в українській опері ХІХ – початку ХХ століття
2. Опера «На русалчин Великдень» М. Леонтовича: історія створення та редагування. Постановки.
3. Ідея Воскресіння в опері «На русалчин Великдень»
4. Вокальні амплуа русалок в опері. Виконавські нюанси сольних партій русалок.
5. Місце В. Золотарьова в українській музиці 1920-х років.
6. Опера-дума «Ганжа Андибер» В. Золотарьова. Функція жіночого образу Насті Кабачниці у драматургії опери.
7. Вокальна інтерпретація партії Насті в опері «Ганжа Андибер» В. Золотарьова.

8. Роль опери у творчості Б. Лятошинського. Симфонізм оперної драматургії.
9. Опера Золотий обруч – вершина національного оперного мистецтва 1920-х років. Експресивність, напружений драматизм, трагізм образу Мирослави.
10. Партія Мирослави: нюанси художнього осмислення і виконання.

IV. Список рекомендованої літератури.

1. Бондарчук В. О. Опера Бориса Лятошинського «Золотий обруч» у сценічній проекції Дмитра Гнатюка // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського: зб. ст. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2016. Вип. 114: Композитори і музикознавці Київської консерваторії у 1941–2010 роках. С. 312–327.
2. Веселовська Г. Життя сценічного твору: З історії першовтілення опери Б. Лятошинського «Золотий обруч» за повістю І. Франка «Захар Беркут» // Вісник Львівського університету. Серія мистецтво. 2006. № 6. С. 47–54.
3. Гордійчук М. «Золотий обруч» // Музика. 1990. № 2. С. 69.
4. Загайкевич М. Вдруге — через 40 років. // Музика. 1970. № 5. С. 79.
5. Ізваріна О. Опера «Золотий обруч» Б. Лятошинського в контексті універсальї культури: зміна смислів інтерпретації // Культурологічна думка. 2016. № 9. С. 123–127.
6. Козаренко О. В. «Квіти зла» або «Місячні тіні» // Музика. 2015. № 3–5. С. 22–23.
7. Малозємова А. И. Оперное творчество Б. Н. Лятошинского // Борис Николаевич Лятошинский: сб. статей. Киев: Музична Україна, 1987. С. 63–73.
8. Бородавкін С. Оркестр в опері Б. М. Лятошинського «Золотий обруч» // Українське музикознавство (науково-методичний збірник) / упоряд. І. Б. 9. 9.

9. Пясковський, ред. О. В. Торба. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. Вип. 37. С. 276–292.
10. Савчук І. Б. Борис Лятошинський і польська культура. Комунікативні поля творчості: дис. ... д-ра мистецтвознавства: 26.00.01 / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України. Київ, 2021. 447 арк.
11. Савчук І., Кравченко В. Деякі аспекти прояву національної компоненти у камерно-інструментальній творчості Бориса Лятошинського // Художня культура. Актуальні проблеми. 2022. № 18(1). С. 110–117.
12. Тучинская Т. И. Мифопоэтическое пространство романсов Б. Лятошинского 1920-х годов // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. 2015. № 5. С. 123–134.
13. Людкевич С. (1976) Музична мова в оригінальних хорових творах і опері «На русалчин Великдень». Дослідження і статті. Київ: Музична Україна, 1976. с. 185-186]
14. Леонтович М. На русалчин Великдень : Опера на 1 д. : Клавір / Лібрето авт. за казкою Б. Грінченка, муз. редакція М. Скорика. — К. : Музична Україна, 1980.
15. Завальнюк А.Ф. Микола Леонтович. Листи, документи, духовні твори. До 130-ї річниці від дня народження / А.Ф. Завальнюк. — Вид. 2-е, доопраць. і допов. — Вінниця : НОВА КНИГА, 2007. — 272 с. : ноти, іл., с. 60
16. Гордійчук М. На русалчин Великдень / М. Гордійчук // Творчість М. Леонтовича : зб. ст. / упор. В. Золочевський. — К. : Музична Україна, 1977. — С. 37 – 62, с. 36-40].
17. : Українські народні думи та історичні пісні. Упорядники: П. Д. Павлій, М. С. Родіна. М. П. Стельмах. Видавництво Академії наук Української РСР, Київ, 1955, 700 с

18. Сокирко О. Козацький шинок: міфи та історичні реалії. Режим доступу: https://yizhakultura.com/material/20181227_1709]

19. Грушевський М. Ілюстрована історія України

20. Золотарьов В. Хвесько Андигер: опера на I дію. Держ. вид-во України, 1929

21. Архімович Л. Б. Шляхи розвитку української радянської опери / Л. Б. Архимович; Л. Б. Архімович; АН УРСР ; Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М. Т. Рильського. - Київ : Музична Україна, 1970. - 374 с